РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА".
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 18-го мая 1918. Ч. 59. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 18, 1918. No. 59.

ПРАВИТЕЛЬСТВО УКРАЇНИ ПРОГОЛОШУЄ СВОЮ ПРОГРАМУ.

„Свобідна, независима і сильна Україна" має бути кличем нового правительства.

Ген. Рогоза іменований міністром війни в новім українськім кабінеті.

Протинімецький настрій на Україні. — Воєнний стан в Одесі, Полтаві і Катеринославі.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

„СВОБІДНА, НЕЗАВИСИМА І СИЛЬНА УКРАЇНА" — КЛИЧ НОВОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Перечить вістям, неначе би воно мало служити інтересам дідичів.

АМСТЕРДАМ, 15. мая. **Нове українське правительство заявило у своїй програмі,** як се доносять телеграми з Києва, **що його цілию є утворити СВОБІДНУ, НЕЗАВИСИМУ І СИЛЬНУ УКРАЇНУ.**

Головною задачею нового українського правительства, про яке сказано, що воно є тимчасове, є привернути лад і завідувати державними справами аж до часу скликаня парляменту.

Українське правительство заповідає, що видасть строгі заряджeня проти агітаторів. Воно заперечує дальше, неначе би воно служило інтересам великих дідичів, а не дбало про інтереси селян.

„УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА" — ТЕПЕРІШНА УРЯДОВА НАЗВА УКРАЇНИ.

АМСТЕРДАМ, 14. мая. — **УРЯДОВА НАЗВА УКРАЇНИ Є ТЕПЕР „УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА" ЗАМІСЦЬ „УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕПУБЛИКА",** як се доносять вісти, які надійшли з України від кореспондента „Берлінер Тагеблату".

ГЕН. РОГОЗА УКРАЇНСЬКИМ МІНІСТРОМ ВІЙНИ.

АМСТЕРДАМ, 16. мая. — Вісти з Києва доносять, **що ген. Рогоза іменований міністром війни в українськім кабінеті.**

ВОЄННИЙ СТАН В ОДЕСІ, ПОЛТАВІ І КАТЕРИНОСЛАВІ.

Инші вісти подають, що на Україні панує спокій.

АМСТЕРДАМ, 14. мая. — Берлінська часопись „Фосіше Цайтунг" доносить, **що в українських містах, в Одесі, Полтаві і Катеринославі, проголошено воєнний стан, коли замічено сильну агітацію, яка загрожувала ладови.**

Також „Франкфуртер Цайтунг" доносить в телеграмі з 13. мая, **що у висше згаданих містах прийшло до поважних заворушень.**

З другої знова сторони урядова агенція пресового бюра Вольфа подає довгий опис, **в якім представляє приязні відносини між новим українським правительством а наїзниками, та доносить, що на Україні панує спокій.**

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА ОСТРО КРИТИКУЄ ПОСТУПОВАНЕ НІМЕЧЧИНИ.

До поважних заворушень мало прийти в Миколаєві.

ЛОНДОН, 16. мая. — **Протинімецька агітація на Україні триває без перестанку дальше,** як се доносить віденська телеграма до берлінського „Льокаль Анцайгер".

Українська преса остро критикує поступоване Німеччини і обжаловує її, що вона уживає російських воєнних кораблів у Севастополю, аби забрати уголь і українські торговельні кораблі.

Як доносять, Німці мали заложити мінами Єнікальський пролив, замикаючи отсим Азовське море.

До поважних заворушень прийшло в Миколаєві, де Німці розвязали міську раду.

Поділ України на сфери впливів.

ВАШІНГТОН, 15. мая. — Після дипльоматичних телеграм, які нині тут одержано, **Німеччина і Австрія почали вже поміж себе ділити Україну на сфери (полоси) впливів.**

Телеграма з Москви, яка покликуєть ся на вісти, одержані з Києва, доносить, що до німецької полоси впливів буде належати більша частина долини Дніпра, а до австрійської решта долини Дніпра і долина ріки Буга.

Україна здержує вивіз до Румунії.

АМСТЕРДАМ, 16. мая. — Українське правительство, як се доносять вісти з Києва, заборонило вивозити з краю сирі матеріяли, готові вироби металеві і гуму. Вивіз всяких товарів з України до Румунії і Бесарабії є заборонений з причини, що Бесарабію прилучено до Румунії, а її політичні та економічні відносини не є ще полагоджені".

ЗДАЧА ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

Кораблі мають перейти на власність української держави.

АМСТЕРДАМ, 14. мая. — Окремий відпоручник часописи „Берлінер Тагеблят" на Україні, Леонард Адельт, подає у телеграмі, датованій в Одесі дня 12. мая, слідуючі подробиці про здачу російської чорноморської фльоти в Севастополю:

„Коли Німці війшли до Севастополя, екзекутивний комітет моряків зложив заяву, що віддає фльоту до диспозиції Української Народної Републики.

„Опісля показало ся, що магазини угля були порожні та що більшість кораблів була так занедбана, що заледви один **дредност „Волга" і два кружляки, „Память" і „Меркурій", були спосібні до дальшої служби.**

„Решта фльоти складала ся з **дредноту „Ростислава", кружляка „Патьомкіна" і значного числа торпедовців та підводних лодок. Оборонну фльотилю моторових лодок зловлено ще підчас занятя Одеси, як також кілька нових воєнних кораблів, які находили ся в корабельних варстатах. Між тими були: один дреднот (23.000 тон) з кляси 1911, два панцирні кружляки по 7.600 тон і два звичайні кружляки.**

„В Севастополю большевики розстріляли 45 визначнійших осіб, між тими адміралів Сахса і Львова, чотирох капітанів і двох полковників. Большевики зажадали були від міста Одеси 20 міліонів рублів, а від Севастополя 10 міліонів рублів. Загальному мордованю визначних мешканців в обох тих містах запобігло вчасне прибутє німецьких військ".

Телеграма з Лондону з 12. мая доносила, що не всі кораблі чорноморської фльоти піддали ся після здобутя Севастополя. Значна часть фльоти утікла і находить ся тепер в Новоросійську, пристани чорноморської области. Російський посол в Берліні заявив був, що сі кораблі не будуть більше робити нападів.

Німці зажадали здачі цілої фльоти.

АМСТЕРДАМ, 15. мая. — Телеграма Райтера доносить, **що Росія згодила ся на жадане Німеччини, яка поставила була домагане, щоби всі кораблі російської чорноморської фльоти повернули до Севастополя, де мають бути розоружені. Росія поставила однак усліве, що лише тоді згодить ся на се домагане, коли центральні держави і Туреччина опорожнять Севастополь.**

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПРИЧИНИ ОПІЗНЕНЯ НОВОГО НІМЕЦЬКОГО НАСТУПУ.

Німці мали зажадати від Австрії 500.000 війска до Франції або розпочатя наступу проти Італії.

ВАШІНГТОН, 15. мая. — **Довге опізнене Німців щодо відновленя наступу у Франції викликує в кругах воєнних знавців підозріне, що позаду неприятельського фронту не все є в порядку.**

Отсе вже два місяці доходить від часу, коли Німці розпочали наступ, а послідна перерва триває вже три тижні. Коли би не заходила потреба якихось основних змін, то певно Гінденбург не давав би аліянтам нагоди скріпити боєвий фронт.

Одна телеграма з Лондону доносить, що одержано з достовірного жерела вістку, **що німецький цісар зажадав від Австрії або 500.000 війска на поміч німецькій армії у Франції або розпочатя наступу проти Італії.**

У всіх донесенях про причини застою можна стрінути ріжні суперечности. Після переконаня американських офіцирів причиною проволоки німецького наступу **є нерішучість німецького генерального штабу, на котрім фронті наступ розпочати.**

Австрія не може ослаблювати своїх сил на італійськім фронті. Ослаблене сього фронту, а в додатку до сього внутрішні неспокої, могли би легко принести Австрії катастрофу. З другої знова сторони Німці не мають гадки пособляти австрійським намірам супроти Італії.

Гінденбург має без сумніву точні інформації щодо зростаючої сили американської армії у Франції. Ся справа мусіла, як догадують ся тутешні військові знавці, також викликати сильний заколот в плянах німецького штабу.

Німецькі далекострільні гармати в направі.

ЖЕНЕВА, 16. мая. — Дві німецькі далекострільні гармати, які бомбардували Париж, привезено до фабрики Крупа до направи, як се доносить одна часопись з Констанції.

Гармати такої величини, пише часопись, не можуть стріляти неограничено довго без часової направи.

У деяких військових кругах є знова здогади, що сі гармати по відбутій пробі находять ся вже в дорозі на бельгійський фронт. Німці надіють ся в новім наступі заняти Кале, а тоді далекострільні гармати будуть уставлені до бомбардованя Лондону.

СОЮЗ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І АВСТРО-УГОРЩИНОЮ ВІДНОВЛЕНО НА 25 ЛІТ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

На конференції в головній кватирі назначено 4 нових пануючих.

АМСТЕРДАМ, 15. мая. — Віденські часописи витають радісно вістку, що на конференції цісарів в головній німецькій кватирі порішено поглубити союз між обома центральними державами.

Після донесеня віденської часописи „Наесте Нахріхтен" **новий союз між Німеччиною і Австро-Угорщиною відновлено на протяг 25 літ. Він обіймає договір військовий і містить в собі також дуже тісні зносини економічні і цлові.**

Вісти з Копенгаген доносять, **що на сій конференції вибрано пануючих для Литви, Польщі, Естонії і Курляндії.**

Австрійське розвязане польського питаня.

АМСТЕРДАМ, 16. мая. — Вісти з достовірних жерел німецьких доносять, що на останній конференції у головній німецькій кватирі порішено отсі дві справи:

1. Австрія згодила ся розпочати наступ проти Італії.

2. Польська справа буде полагоджена в користь Австро-Угорщини.

Австрійський архикнязь має засісти на польськім престолі.

ЖЕНЕВА, 16. мая. — З Відня доносять про заручини австрійського архикнязя Карла Альберта з Надією, дочкою болгарського короля Фердинанда. Як ходить чутка, ся пара має засісти на королівськім престолі в Польщі.

В Росії:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

МОЖЛИВІСТЬ НОВОЇ ВІЙНИ НІМЕЧЧИНИ З РОСІЄЮ.

Москалі нагромаджують в Донщині великі війска.

АМСТЕРДАМ, 15. мая. — Як доносять німецькі часописи, **Москалі стягають до Донщини великі війска, щоби ставити опір війскам німецьким.**

Відносини є напружені і не є виключене, що Німеччина при найблизшій нагоді виповість поновно війну Росії.

(Московська телеграма з 10. мая подала вістку, що московські війска відзискали Ростів над Доном, найбільше місто в донській области. Німецькі війска, які через один день мали місто у своїм посіданю, уступають назад, як се доносить згадана телеграма. Однак урядового потвердженя сеї вісти доси не було).

Німеччина приобіцяла здержати наступ.

ВАШІНГТОН, 16. мая. — Московська телеграма, яку одержано нині в департаменті загр. справ, доносить, що **Німеччина дала запевнене савєтському правительству, що німецькі війска не будуть дальше продовжати свого наступу в глиб російської території.**

Керенський в дорозі до Америки.

НЮ ЙОРК, 16. мая. — Соціялістична партія в Ню Йорку одержала вчера вістку, що **бувший російський премієр, Керенський, вже правдоподібно в понеділок прибуде на шведськім корабли до нюйорської пристани.**

Після одержаних інформацій, Керенський приїзджає з заміром розпочати при помочи Злучених Держав протиреволюційний рух в Росії. Великі фонди призначено на переведене протиреволюції і повалене правительства большевиків. Треба надіяти ся також інтервенції Японії на Сибіри. Головною задачею Керенського буде позискати американських капіталістів для сеї справи.

Ген. Корнілов і ген. Дутов разом.

АМСТЕРДАМ, 14. мая. — Німецький кореспондент „Берлінер Тагеблят-у" доносить, що ген. Корнілов прибув до Оренбурга, де получив ся з війсками отамана оренбурських козаків, ген. Дутова.

Телеграма подає дальше, що сила армії ген. Корнілова виносить около 22.000 козаків, але се число щодня змінюєть ся, бо козаки, подібно як большевики, приходять і відходять, коли їм подобаєть ся.

Ген. Семенов бере верх над большевиками.

ХАРБІН (Манджурія), 11. мая. — Війска ген. Семенова заняли зелізничу стацію Карімская.

Військові зелізничі інжиніри прибули сейчас на місце, щоби взяти ся до направи зелізничого шляху, який декуди знищили уступаючі большевицькі війска.

В деяких околицях на Сибіри люди вмирають з голоду з причини браку способу довести средства поживи.

ДЕЗОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕЛІЗНИЧОГО РУХУ В РОСІЇ.

Україна задержала 4.000 льокомотив і 60.000 возів.

СТОКГОЛЬМ, 15. мая. — Російська часопись „Реч", орган проф. Мілюкова, яка тепер носить назву „Наш Век", доносить, **що на російських зелізницях панує неімовірний хаос.**

До сього чимало причинив ся нелад, який панував підчас опорожнюваня Москалями України, які відси вивозили все, що лише дало ся. Великі перехресні стації у нутрі краю є затарасовані возами. На одній стації приміром находить ся аж 26.000 возів, між тими 5.000 заладованих, а 4.000 безужиточних.

Дасть ся дуже відчувати брак льокомотив. Число попсованих льокомотив доходить до 60%. **На Україні остало 4.000 льокомотив і 60.000 зелізничих вагонів.**

(Продовжене на стор. 2-гій).

В АНГЛІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Англійська партія праці проектує 5 парляментів.

ЛОНДОН, 13. мая. — Представник партії праці, Джордж М. Барнс, член воєнного кабінету, предложив плян федеральної автономії, після котрого англійські острови мали би 5 окремих парляментів, між тими один королівський парлямент для цілого королівства.

Барнс проектує утворене окремих парляментів: в Англії, Ірляндії, Шкотії і Валії. Відношене тих провінцій до центрального правительства мало би бути подібне, як відношене між стейтами а правительством федеральним у Злучених Державах.

В Румунії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Бесарабія має бути злучена з Румунією.

АМСТЕРДАМ, 16. мая. — Урядова часопись в Ясах з дня 14. мая оголосила розказ в справі демобілізації румунської армії.

Александер Маргільоман, румунський премієр, заявив в розмові з представником одної румунської часописи, **що Бесарабія з виїмкою незначного вирівнаня границі на півночи буде злучена з Румунією.**

На Кавказі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Мирові переговори між Кавказом і Туреччиною.

МОСКВА, 14. мая. — Турецьке правительство повідомило большевицького міністра заграничних справ, Чічеріна, що кавказьке правительство предложило розпочате мирових переговорів.

Туреччина, ділаючи в порозуміню з Німеччиною, повідомила кавказьке правительство, щоби вислало своїх мирових делегатів до міста Батум.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Зміна правліня на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Перше революційне правліне на Україні творила Українська Центральна Рада, виборне представництво головно спроміж селянства, робітництва і війска України. В короткім часі воно покликало до співучасти в правліню Україною — перше українське правительство. У. Ц. Рада була тимчасовим парляментом України, а правительство було його виконуючим чинником.

Про У. Ц. Раду можна сказати, що вона була дійсно народною і демократичною орґанізацією, бо були в ній заступлені всі дійсно народні верстви української нації, а навіть і усіх національних меньшостий на Україні.

Українська демократія доказала була того, чого не могли доказати демократії инших народів давної російської імперії, серед яких головно клясові спори убивали змогу всякої спільної акції революційної демократії.

Тесаме можна сказати і про українське міністерство. У. Ц. Рада старалась, аби і її міністерство відповідало по змозі її складови. Длятого перші два міністерства були коаліційні, значить містили в собі представників головних ґруп У. Ц. Ради. Ті міністерства у своїй політиці ішли разом з У. Ц. Радою. Засадою їх політики було утворене російської федеральної спілки републик. Аби сю засаду перевести в діло, українське правительство, разом з У. Ц. Радою, передівсім зачинало акцію від України. Наперед творено орґанізацію України яко одної з републик федеральної Росії. Скликано українські установчі збори, які мали довершити се діло на Україні, і здавало ся, справа піде легко по сій лінії в цілій давній Росії.

* * *

Але тимчасом вибух переворот в Московщині. Демократія там впала, а з нею впала ідея установчих зборів Росії і перетвореня її в федеральну спілку републик. Прийшла натомісць в Московщині до власти так звана „диктатура пролєтаріяту", а на ділі диктатура горстки загорільців і її темних приклонників. Вона дала Московщині те, що вона стратила підчас революції, — себто самовладство. Се було — і є — самовладство ґрупки людий над цілим народом, а ріжнить ся воно від царського о стільки, що тільки инша ґрупа прийшла до власти, ґрупа, яка уживає тихсамих способів правліня, що й царська ґрупа було уживала, але позатим ще обіцює народови несотворені річи, яких не дає і не дасть. Розумієть ся, та ґрупа людий, що має в своїх руках так звану „диктатуру пролєтаріяту", заслонивши ідею установчих зборів і федеральної спілки републик Росії — брала ся завести свою „диктатуру пролєтаріяту" на всіх землях давної російської держави, а передівсім на Україні, де запанував був дійсний демократизм, так небезпечний для загорілого большевицтва.

Як звісно, „директуру пролєтаріяту" большевицтво завело в Московщині при помочи гармат і машинових карабінів. Тесаме хотіло воно повторити і на Україні і своїм злочинним замахом на народоправство на Україні воно пхнуло на силу українську революційну демократію до зміни політики.

* * *

По большевицьким замаху У. Ц. Рада і її правительство переконали ся, що годі на силу змусити большевицьку Московщину до повороту до дійсного демократизму і до спільної акції з демократіями инших народів на території давної Росії.

І тоді настала перша зміна в правліню на Україні.

В У. Ц. Раді (при кінци минулого року) взяв верх клич самостійницький. Видано 4-тий універзал, яким Україну проголошено самостійною републикою, котра зірвала передівсім усякі зносини з Московщиною.

До власти на Україні прийшли приклонники самостійної України — українські соціялісти-революціонери, які іменем української народної републики заключили мир з осередними державами, а проголосивши їх „приязними" державами, запросили їх ще й на поміч проти наїзників з большевицької Московщини.

* * *

Однак на проголошеню самостійної України і заключеню мира скінчила ся діяльність правительства українських соціялістів революціонерів, а з ним і У. Ц. Ради, котра сю власть признала і підпирала.

Повалила і українське правительство і У. Ц. Раду власне одна з „приязних" держав, запрошених проти московських наїзників, — а саме Німеччина. Вона своєю військовою силою перевела насильно зміну правліня.

Хто Німеччині пійшов на руку серед українського загалу, годі покищо нині докладно прослідити. Були вістки, що державного замаху доконала німецька військова власть при помочи великих земельних власників і їх представника Павла Скоропадського, що проголосив себе гетьманом України. Однак инші вісти говорять, що за сим заявились усі селянські делеґати У. Ц. Ради, котрі покинули У. Ц. Раду і зробили свою нараду, на якій заявились за приверненєм приватної власности та проголосили Павла Скоропадського гетьманом.

Колиб се було правдою, то виходилоб, що У. Ц. Рада розбилась між иншим ізза 4-го маніфесту, який скасував загалом приватну земельну власність на Україні, та що се Німцям помогло до державного замаху на українській народній републиці. Отже за розстрій в У. Ц. Раді винна була би та її частина, котра перла до реформ, противних суспільному житю українського народу.

Німецька військова власть використала той розстрій для замаху, який одначе має ще дальше ідучі пляни Німеччини.

Тепер на Україні нове правліне. Править гетьман під німецькою командою і його міністерство, зложене з представників „угодових" українських елєментів.

Народоправство на якийсь час здавлене на Україні, може вчасти виною партійної загорілости українських соціялістів у реформах, але головно через державний замах німецької військової сили.

Однак народоправство на Україні не пропало. Коли демократичні елєменти зрозуміють як слід потреби народу і пійдуть їм на зустріч — народоправство знова вернеть ся.

В критичний момент.

(Надіслана стаття).

І знова зависло чорне марево гнету і неволі над рідною Україною. Тяжка, зелізна рука німецького деспота рве криваво здобуту та дорого окуплену Волю України. „Дранґ нах Остен" показуєть ся в цілій своїй наготі. Берестейська умова лежить у болоті, так як колись Переяславський. Новий тиран рве на части українську землю для себе і для наших люблених браці Ляхів. Від українського мужика крадуть останний кусок хліба, від уст голодним дітям відривають. А ту земленьку Божу, на якій хлоп український віками гарував, та годував її своїм потом, віддають назад панам, шляхті, вельможам, потомкам клятих Потоцких, Конецпольских, Каньовских і прочому собачому насїню. А мужикови, правнукови гайдамаків поставили шибеницю, перед очима простягнули баґнет, в серце справили олово.

В тюрму запроторили демократичне правительство України, під ноги кинули батька Грушевського та соромом вкрили його стару голову. І правліне дали в руки панам, Ляхам і Москалям, і нікчемним рабам, юродивим синам України.

А далї що буде? — Як вдасть ся, то всемилостивійше зволять посадити в золотоверхім Києві якесь Величество, заллють Україну Швабами і будуть учити нещасний люд зелїзом і нагайками, і будуть вивозити до німецьких шахт, будуть сіяти ту питому ґермаську „культуру".

А Ти, брате мій, український іміґранте, чи будеш говорити про воскресенє України?

Розбила ся в кусні наша гордість, розвіялась наша радість, а наші віками лелїяні мрії рознесли ся сьвітами, наче піре на вітрі.

Не було з чого радіти. Бо кругом неправда і неволя. Бо кругом вороги. Бо чужа ласка, чи московська чи ляцька чи німецька, не гріє. Окружили Тебе, Україно, зі всїх боків безсердечні злодії, які видерли би всяке добро, щоби воно навіть під гадиною лежало. А Петроґрад і Варшава і Берлїн і Відень, се все розбійники, се все палії, кровопийці, дикі зьвірі, кровожадні гиени. Що один, то гірший, лютійший від другого. Чи то „рабочіе маси", що правлять про „самоопределеніе" та про права пролєтаріяту, а на українську землю йдуть з огнем і руїною, чи то браця шляхта, що говорить про „єдносць, рувносць і братерство", а в гнилім серци криє мрії про ляцьке пановане „од моржа до моржа", чи то німецький кайзер, що признає Україну независимою державою, а опісля топче Берестейську угоду, рабує український нарід, жене в тюрму українське правительство, віддає Холмщину Ляхам, а хлопську землю дїдичам, чи то австрійський ясний цїсар, що в білий день рабує вірних „Тирольців Сходу", за їхню вірність вкриває галицьку Україну лїсом шибениць, а синами повішених мужиків боронить цїсарську корону — **се всї** вороги України, вороги українського люду, вороги українського хлопа.

І доки ті вороги сильні, доти український нарід не зможе випустити збруї з рук.

А ми, братя українські іміґранти, що ми робимо для України? Ми співаємо „Вже воскресла Україна". Чи дійсно воскресла? Чи ми лишень обдурюємо себе? Здаєть ся, так.

То хиба нам опустити до долу руки і чекати, що Бог дасть, або в розпуці ожидати послїдного віддиху України? Нї! Сто разів нї! Надія для нас ще жиє і буде жити. Коли Україна не пропала в царськім ярмі, то й тепер не загине. Ще жиє між українським народом традиція давної слави, козаччини і гайдамаччини. І будуть нові Ґонти і нові Залізняки. Народний гнів, народна пімста резметуть ворога мов полову. Коли треба буде вирізати ворогів до ноги, то ще є досить здорових рук на Україні. За зраду, за розбій, за насильство, ворог стократно заплатить. Велике досить Чорне море, щоби помістити в нїм ріки швабської крови. Досить на Україні сухих верб, аби вивішати цїле погане швабське племя. Навіть для Його Величества Імператора Ґерманії знайдеть ся осика.

Нарід, що раз скоштував Волї, не спочине, доки її не здобуде на все.

Цїлий сьвіт стоїть проти кайзера. Чи можна припустити, що цїлий сьвіт не зможе повалити німецького імперіялїзму?

В цїлім сьвітї стремлїне до демократизму. І сей демократизм мусить звалити до долу зелїзне, деспотичне самодержаве.

Справа України, се справа демократії. Справа України не пропаде.

Але се ще не причина, щоби ми спали.

Бо ми, братя українські іміґранти, ми спимо. Ми заспіваємо „Ще не вмерла", або „Вже воскресла" і задоволені ідемо знов спати. Або тратимо енерґію на пусті спори, від яких анї народови, анї нам нї тепло, нї зимно. А нам здаєть ся, що ми робимо страх велику народну роботу. А та робота „і торби січки не варта".

Але другі не сплять. Не сплять Жиди, не сплять Поляки, не сплять Фінляндці, анї Італїйці, анї Бельґійці, анї Литвини. Вони працюють. Вони єднають ся. Вони старають ся викорінити мізерні партійні межиусобиці. Вони збирають ся на віча і мудро радять над добром свого народу. Вони складають гроші для рідного краю. Вони орґанізують полки добровольців, аби йшли бороти ся за справу свого народу. Вони учать ся. І своїх дітий учать. І чужинців навчають про свій нарід і його стремлїня.

А ми?

Кілька одиниць працює. Зроблять яку роботу, чи то межи своїми чи між чужими, то в нас зараз знайдеть ся пів копи критиків. Критикує, куди попаде. Щоби хоч палець був приложив до роботи, щоби хоч зломаного цента був дав на журнал про Україну, але кричати — го! го! — за десятьох буде. І се називаєть ся народна, патріотична робота.

А де єдність? А де мудрі віча? А де прямоване до викоріненя межиусобиць? А де праця для рідного краю?

А над Україною висить гроза нової неволї.

Ми співаємо „Ще не вмерла" і „Вже воскресла" і сваримо ся і критикуємо і спимо твердим рутенським сном.

А кругом нас жите і праця. Докиж будемо спати?

Протестуймо проти злочину!

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Рідний край переживає важку хвилю. Мілітарна рука тевтонського імперіялізму стиснула йому горло. Німеччина виконала замах на самостійність України, а український нарід не має тепер спромоги закласти свій торжественний протест проти насильства тої держави, яка своїм поведенєм виказала, що в неї мировий договір є нічим иншим, лише кусником звичайного паперу.

Проти сього насильства треба протестувати. Треба сказати сьвітови, що і ми, закордонні Українцї, відчуваємо ту кривду, яку Німеччина нанесла українському народови, злочинно розганяючи парлямент України, Українську Центральну Раду, вибрану представниками всїх верств украіського народу.

Можливо, що наш протест не змінить стану річи, але всеж таки він знайде свій відголос у політичних кругах культурних держав Америки й Европи. Сим ми вискажемо своє обурене німецькій політиці супроти нашого рідного краю, а рівночасно заманіфестуємо свою льояльність демократії.

Отже протестуймо! Протестуймо так, як рік тому протестували проти відділеня і прилученя східної Галичини до Польщі.

Нашому народови на Україні і в Австрії замкнено уста. Він не може протестувати проти сього злочину, бо тим він безпосередно стрінув би ся з німецьким ґвером і австрійською шибеницею.

Лише ми одинокі, ми українські іміґранти в Злучених Державах і Канаді, маємо змогу протестувати проти злочину центральних держав. Коли ми рідні діти України, коли ми не забули, що вона нас кормила і пестила, то протестуймо проти німецького насильства над нею.

Протестуймо! Наш голос почують!

Корнило Ганецький.

Христос воскрес!

Голос луна: Воскрес Христос!
Серед плачу, радісних сльоз:
Легонький усьміх на устах,
А сльози втіхи у очах.
Голос луна: Воскрес Христос!
І Україна серед сльоз.
   Ходім у степ, там серед піль,
   Де наше серце стисне біль:
   Тамки лежить наша рідня,
   А їм могила — вітчина;
   За волю краю тут лежать,
   Христос Воскрес! їм заспівать.
Співаймо днесь: Воскрес Христос!
Гай зеленіє й верболоз;
Цьвіти ростуть по всїх полях,
Цвите дерево по садах,
Ниви зелені, цвите боз,
Нині весна: Воскрес Христос!

Онуфрій Івах.

Нова зоря.

Вставай, зневолений, мучений народе!
Ломи важкі мури неволї, тюрем,
Диви ся: палають огнем небозводи,
Нова зоря сходить над нашим краєм.
   Нова зоря сходить, буди ся, народе,
   І очи імлою вкриті отвори;
   Диви ся: впадають гнилії колоди
   Й мостять тобі нині новії шляхи.
Вставай же, буди ся, спіши ся що змога
На поклик ангельських, воскресних пісень,
Іди привитати Неньку дорогую,
Бо нині зачав ся воскресний твій день.
   Пійшли вже відважно рядами до бою,
   Ті бідні — недолї, журб, горя сини,
   Боротись за волю... Їм Бог помагає!
   З кайдан увільнились брати,
Зоря так сіяє! Спів гучно лунає!
Клич сильний обнови несеть ся в сьвіти;
Однак неодин з нас ще й нині не бачить,
Хоть чує, не знає куди йому йти.
   О, ясная зоре, сьвіти нам без впину,
   І героїв наших скріпи у їх вірі,
   Нехай твоє сьвітло нам ясно зоріє
   З сим днем Воскресеня, Волї і Надії!

Іван Новосад.

В Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Засоби опалових матеріялів вичерпані. З причини пануючих відносин є річею неможливою дістати уголь з донецького басейну, підчас коли копальнї угля на Урали продукують заледви сему часть тої скількости угля, що перед війною. Зелїзниці зуживали серед нормальних обставин 9 білїонів фунтів нафти річно. До 1. мая минувшого року доставлено заледви 800 мілїонів фунтів. **В сім році Росія не одержала нї одної тони, а тепер німецькі війска стоять між Росією і нафтовими теренами в Баку** (на Кавказї, над Каспійським морем).

Монополь на цукор.

МОСКВА, 14. мая. — Рада народних комісарів ухвалила удержавлене всїх фабрик і рафінерій цукру.

Правительство видало розпоряджене, щоби цукрові бураки садити лише на ним означених землях.

Ухвалено утворити окрему цукрову комісію, яка входить в склад ради для державної економії. Її задачею буде мати нагляд над продукцією цукру, над землею і будинками, належачими до приватних властителів.

Соціялізація жінок в Росії.

ЦІРІХ, 15. мая. — Російський савет в Сартові ухвалив соціялізацію жінок.

Замужні жінки не будуть обовязані заховувати присягу супружкої вірности.

Їх дїти будуть виховувані на кошт держави.

Суд над царем.

СТОКГОЛЬМ, 16. мая. — **Правдоподібно буде в Москві установлений окремий суд, який має судити бувшого царя Росії, Николая Романова,** як се доносить аташе шведського посольства, котрий недавно через Фінляндію прибув до Швеції.

Процес проти бувшого царя має порішити його долю. Покищо нема вістий як буде виглядати акт обжалуваня і які провини будуть проти нього піднесені.

При цареви найдено $40.000.

ПЕТРОҐРАД, 9. мая. — Коли підчас перевезеня бувшого царя з Тобольска до Екатерінбурґа переведено коло нього ревізію, найдено при нїм готівку в сумі 8.000 фунтів стерлїнґів (40.000 долярів), як се доносять нині одержані тут вісти.

Цариця-вдова і двох великих князів в німецьких руках.

АМСТЕРДАМ, 13. мая. — Українське пресове бюро одержало з Одеси вісти, **що бувша цариця-вдова, Марія Федоровна, і великі князї Николай Николаєвич і Александер Михайлович, які жили на Кримі, находять ся тепер в руках Німців.**

Суботнішна телеґрама з Москви подала була вістку, що цариця-вдова прибула до української столиці, Києва.

Урядове потверджене вістки про полонене цариці і двох князів.

ЦІРІХ, 15. мая. — Берлїнські телеграми подають урядову вістку, що Німцї полонили на Кримі російську царицю-вдову, Марію Федоровну, і великих князів, Николая Николаєвича і Александра Михайловича.

Фінляндія готуєть ся до війни з Росією.

СТОКГОЛЬМ, 15. мая. — Після донесеня часописи „Тіднінген" **можна надіяти ся війни між Фінляндією і Росією. Обі сторони стягають над границю великі війска і кождої хвилї можна надіяти ся завзятої битви.**

(Границя російсько-фінська тягнеть ся у віддаленю всего 20 миль на північ від Петроґраду). З тої причини Петроґрадови грозить на случай невдачі велика небезпека).

Німцї громадять балтійську фльоту.

ЛОНДОН, 16. мая. — Цїла німецька балтійська фльота, з виїмкою кількох легких кружляків, одержала остатного тижня приказ повернути до военної пристани в Кіль, як се доносить телеґрама з Гамбурґа до Женеви.

На мори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Італїйці затопили австрійський дреднот.

РИМ, 16. мая. — Урядовий рапорт доносить, що **Італїйці затопили в пристани Полї у вівторок рано один австрійський дреднот кляси „Вірібус унітіс" (20.000 тон).**

Організація і значінє Січий.

Реферат проф. Івана Боберського, виголошений на Першім Українськім Просьвітно-Економічнім Конгресі у Львові 1909 р.

(На сей реферат повинні звернути увагу всі українські товариства, які мають на цілі добро і розвій свого народу. Особливо Січи в Америці повинні вже раз застановити ся самі над собою та замісць бути Січами лишень на папери, без житя і сили, стати Січами у правдивім значіню того слова. З низше поданого реферату можна богато дечого доброго скористати не лишень для Січий, але для всіх. — Січова Організація Українців у Злучених Державах).

Коли товариства політичні, торговельні, промислові і господарські, товариства для штуки і знаня змагають ся повести нарід до просьвіти і добробуту, то товариства, що дбають про здоровлє, можуть сьміло станути поруч них. До таких товариств належать товариства ґімнастичні, „рухові" або „руханкові."

Рухові товариства кладуть собі метою пригадувати горожанам, що через знанє не належить забувати і про стан свого тіла. Вони старають ся спонукати населенє не занедбувати того, що удержує здоровлє, красу і довгий вік.

Рух є найлїпшим середником, що робить чоловіка здоровим і гарним. Тіло чоловіка се прилад всесторонного руху, руханий 238 мязами (мускулами). Вагу якоїнебудь річи пізнаємо, коли її усунемо. Усуньмо рух. Що-ж тоді може стати ся? Коли тіло, яко руховий прилад, приневолене до неподвижности, то тратить пружистість і меткість.

Хто довго засидить ся, відчуває дуже добре, як тяжко для него ступити кільканайцять кроків. Ноги сціпеніли!

Чоловік, який згорбив ся над роботою, чує по якімсь часї, що не може випростуватись, бо хребет неначе задеревів.

Хто мало рухаєть ся, сего ціле тіло, руки, ноги, легкі, серце, жолудок тратить поволи пружистість і силу, тіло хоріє, стає надмірно товстим, або надмірно худим, лице блїдне, хід робить ся тяжкий, рухи неповоротні, а мозок губить сьвіжість і бистроту — цілий чоловік нидіє. Тіло нерухливого чоловіка тратить відпорність на всякі хороби.

Недуги жолудка, легких, горла, болї голови походять в найбільшій части з недостачі руху. Діти нерухливих людий є все хирляві.

Доказано статистично, що населенє міст росте далеко скорше ніж число мешканців сіл. Люди стягають ся до міст, бо манить їх вигода, забава і т. п.

Через те дорожіють площі під будову, високі доми мусять стати тісно побіч себе. Мешканя роблять ся малі, не мають сьвітла, а ще меньше чистого воздуха.

Занятя мешканців міста по найбільшій части є того роду, що приневолює їх сидіти в кімнаті. Купець, адвокат, учитель, слуга, приковані до кімнати як вязні.

Робітники у фабриках і ремісники рухають ся при своїй роботі, але сей рух односторонний і обезобразує тіло. Праця відбуваєть ся в замкнених кімнатах, а легкі віддихають несьвіжим, нераз прямо затхненим воздухом. Міщани є наражені на нездорові розривки, сидять в гостинници, каварни, винярни, театрі, концертовій сали, сидять при роботі, сидять при забаві дуже часто пізно в ніч, мозок все напружений, легкі повні задухи.

Житє в місті засуджує людий на неподвижність. Щоби не хоріти від сего, треба посьвятити дещо часу на руханку. Гляньмо на село. Сонця і сьвіжого воздуха мають села подостатком. Помешканя є однак низонькі, а чоловік, що привик в своїй хаті кулити ся, не може ніде голови просто тримати і свобідно рухати ся. Броджене по болотнистій дорозі, по мягкій ріли і стерни спричинює, що люди на селї мають хиткий, волокливий хід та погинають при кождім кроці сильно коліна. Орати, копати, садити, полоти, косити, жати, молотити, рубати можна тоді, коли згинаємо ся до землї. Нарід на селї тримаєть ся горбато і несклaдно. Наші селяни відживлюють ся лихо. Вони малим вдоволені, а се є погубна прикмета. Коли мають бульбу, капусту, борщ і хліб, то чують ся уже щасливі. Коли пристають на лихій ді, не можуть працювати з відповідним накладом сил. Тому, що не можуть працювати як би належало, то не можуть і збільшити свого майна, мусять отже вдоволяти ся малим.

Хто крутить ся в такім блуднім колесі, сей ані тілом ані духом не може високо стояти. Нащі селяни є надмірно покірні. Неволя полишила на них нестерте пятно. Не чують себе самостійними горожанами лиш усе ще слугами — рабами.

Рухові товариства мають поучити людий, як мають ґіґієнічно жити. При справі мешканя, одежі, їди, натрафляють вони на сїльські економічні клопоти. До усуненя тих клопотів причинить ся також їх вплив і рада. Рухові вправи піднесуть красу народу, його рухів і постави, спонукають його до лїпшого відживлюваня, уникання алькоголю. Сьмілість себе усуне поволи неприємну покору. Щоби зрозуміти черти характеру, спільні Українцям, що мешкають на селї і в місті, гляньте в минувшину.

Австрійська і російська Україна має врожайну землю. Її мешканці не потребували напружувати ся, щоби мати збіже і сіно. Без високої потуги приносила земля подостатком добра. На рівнинах серед лїсів простягали ся лани, що давали мешканцям доволї поживи. Люди не були приневолені старати ся о промисл. Їх кормила земля. Вони не потребували чигати на чуже добро і нападати на другі народи. Вони мали все в себе. Кождий жив спокійно для себе, не потребував помочи другого, ані надзвичайної енергії, щоби удержати себе і родину. Україна була закутиною, до якої гомін з західної Европи дуже слабо доходив. Навідували її хиба елементарні нещастя, до яких зачислити можна напади половецьких і татарських орд. Козаччина, Гайдамаччина Опришчина були нечайними, інстинктовними відрухами придавленої суспільности. Монгольські напади і тоті пристрасні вибухи для оборони і пімсти не вплинули на витвір постійности характеру і витривалости волї. Постійна виміна гадок словом і мечем відбувала ся головно в краях над Атлантійським і Середземним морем. Бурливі хвилї витворювали на заході бурливих та енергічних людий. Боротьби о істнованє велись до злуки сил, приневолювали цінити прикмети і гадки кождої одиниці, виказували хосен і потребу організації. Ми, Українці, відчуваємо, що спосіб житя цілих віків тяжить на нас. Хочемо жити дальше виключно кождий для себе, серед лїсів, горді на свою загороду і на свої індивідуальні, обгороджені гадки. Думаємо, що дальше можемо ховати ся в куток і бажаємо уникнути злуки з другим. Не вміємо длятого ані других розумно слухати, ані других тактовно вести. Не вміємо запанувати над собою і жертвувати хвилеві примхи на користь цілости.

Ми є або крайно байдужні або крайно уперті. Часи зміняють ся, лїсів уже нема. Наші загороди змалїли і зісунули ся. Небезпека йде від доокружних народів, котрі над собою працюють, а через се можуть віднести побіду над нами без боротьби мечем. **Мусимо навчитись инакше думати та инакше жити.** Мусимо передівсїм зрозуміти, які хиби зіпсули наш характер. Зрозумінє се трудне, бо ми від віків зжили ся зі своїми недостачами.

Декотра хиба не видаєть ся нам проте дуже часто ніякою хибою.

Природа є незвичайно терпелива і коли треба, незвичайно ощадна.

Трава росте преціньь якось на піску, а бульба в темній пивници. Природа каже їм приноровитись до нужди. Коли зі сьвіжого воздуха входимо в кімнату, де сидить богато людий, відчуваємо зараз задуху, що затримує нам віддих. Присутні в кімнаті не відчувають її. Вони привикли. Тіло чоловіка і дух його приноровляють ся до невигод і недостач. Легкі привикають до злого воздуха, тіло до браку руху, жолудок до лихої їди, дух до лїнивства, воля до бездїльства і рабства. **Українці приноровили ся до нужди тіла і духа.**

Коли хто з нас загляне в краї, де люди рухають ся, думають і поступають як правдиві люди, що старають ся зберігати людське достоїнство, то відкриє негайно, як українська раса вибідувана, які ми своїм виглядом марні, своїми рухами несьміли, нашими гадками повільні, нашими поглядами малі, нашою волею слабі. Ми — се марненька трава на ріли, карлиста смерека на скалї, бульба в темній пивници.

Слабі тілом, а ще гірше слабі духом. Замало у нас мужеської рішучости, замало у нас ревности. Брак нам віри в нашу силу. Сила в нинїшних часах полягає вже в злуці одиниць, а ми посідаємо забогато немірної індивідуальности, щоби така злука обійшла ся без „кирви". Кождий хоче мати свою гадку, як в давних часах свою загороду, не уміє поруч з другими думати, не має терпеливости послухати доброго розказу. Сперечаєть ся або усуваєть ся байдужно від спільної роботи. Нічого в природі не зміняєть ся нагло, а коли до зміни будемо стреміти, то вона наступить. Виховане народного характеру повинно бути нашою цілию. Школа і народні товариства повинні постійно впливати на рухові прикмети молодого поколїня. Поколїнє за поколїнем має ставати щораз лїпше. Коли глянемо на послїдних пятдесять лїт нашого розвою, то побачимо, що в тім напрямі вже дещо поправилось. Просьвітні й економічні товариства працюють над вихованем суспільности своїми способами. Руханкові товариства мають їх доповнити. **Виховане тіла рухом є дорогою, яка веде успішно до виховання душі.**

Руханка потрафить розвинути фізичну силу, скріпити здоровлє і виплекати красу постави і рухів. Нема чоловіка, що не потребував би тих прикмет. Рухові вправи розбуджують вже в молодіжи переконанє, що правильна і постійна напруга розвивають сили чоловіка.

Руханка викликує енергію до діла, до поконуваня перешкод. Вона учить шукати сили в собі самім, а не понижати ся легкодушним благанем других о поміч. З прибитих, байдужих і зневірених видобуває силу і віру в себе. Рухові вправи вщіплюють змисл до злуки одиниць в одну велику дружину, котра сьвідомо слухає розумного розказу і напружує сили в однім визначенім напрямі.

Розумні народи дбають про виховане своїх горожан руханкою і спортами. Тоті два середники розвивають здоровлє тіла, сьвіжість ума і розмах духа. Народи відчувають, що не лише майно і наука, але також сьвіжість нервів, сила рук, ніг і грудий горожан рішають про силу і значінє держави; з фізичної сили пливе національна сьвідомість і певність себе.

Не лишаймо ся позаді, щоб другі гляділи на нас згори, як працюючий і маючий чоловік глядить на легкодуха. Не можемо подивляти стремлїня чужинців з заложеними руками. Прикро є заслужити собі лїнию і байдужностию на насьмішки. Дорога до культури є нічим иншим, як дорогою до чоловічого достоїнства. Чоловік має думати і працювати. Через невпинну розвагу і працю має розвинути всі свої прикмети духа і тіла, постійним стремлїнем заслугує собі на пошану у других, набирає внутрішної моральної сили, духової рівноваги, людської гідности.

Не кождий горожанин схоче зрозуміти вартість рухових вправ, так як не кождий схоче зрозуміти вартість просьвіти. Богато розумних і пожиточних річий не вміють широкі верстви нашого народу справедливо оцінити, бо не мають про них много понятя. Рухові товариства повинні відчитами і прилюдними вправами звернути увагу на сю часть народного виховання. Люди не потребують принуки до всего доброго.

Виказавши, що праця в тім напрямі є для нас попри инщі задачі також потрібна, переходжу до напряму, який треба дати вправам руховим в наших обставинах.

Товариства, що плекають руханку і спорти, починали у нас творити ся в більшім числї доперва від 1909 р. Се молоді товариства, котрі вічно нарікають на брак рухівні се є: салї до рухових вправ. Се нарікане є їх головною дїяльностию. Вправи в замкненій сали не повинні однак бути головною цілию руховиків. Сьвіжий воздух і сонце не дадуть ся в сали запровадити. Рух на сьвіжім воздусі є здоровший ніж найкрасші вправи в замкненій сали.

Товариства можуть думати про будову власних саль, але вони не можуть посїданє рухівні уважати за условину, котра рішає для них, чи „бути чи не бути".

Вправи на свобіднім воздусі нехай стануть їх задачею. До вправ свобідних і рядових потрібний є город, парк, площа, обведена високим парканом, щоби не мати влїзливих видців. Простір сей може мати 30 до 50 метрів довжини, а 20 до 30 метрів ширини, кілька лавок попри паркан і комірка з дощок на одягальню.

Засіб вправ під голим небом є дуже численний. 1) Рухові вправи або впоряд. 2) Свобідний вільний рух дісками, каблуками і тягарцями. 3) Скок в гору понад шнурок, скок в даль, скок жердковий. 4) Переловий. 5) Біг плоський, біг з перешкодами. 6) Мет-камінною десять-фунтовою кулею, мет чотиро-фунтовим диском, молотом і т. д. 7) Піднос двайцять-фунтового тягару, піднос бальки. 8) Тягненя линвою і суненя жердкою.

До наведених вправ прибувають гри і забави. Можна їх вести на цілком отвертій площі. З великого числа ігр заслугують на найбільшу увагу: Ситківка (Lawn Tennis) союзняк (Association Football) Добувач, Пліт, Торобанна, Гилька, Постучка. Маємо ще богато бігових ігр.

Коли положенє місцевости дозволяє, уладити плаваня в ріці чи ставі і весловане.

Колиж товариство не має ні города, ні площі, ні ставу, ні ріки, то зістає йому преціньь ще одна розривка, про котру легко забуваємо. Се прогульки. Означаємо час, збираємо ся всі разом і їдемо чи йдемо. Подивляємо природу, розмовляємо, співаємо і доходимо до визначеної цїли. Там зїдаємо принесені припаси і вертаємо домів.

Руханкові товариства є „товариствами" в правдивім значіню сего слова. Члени мають подбати про товариське житє, про милу і здорову забаву.

Чоловік іде за розумом, але друга власть, міцнійша від розуму, є чувство. Розум бажає праці, чувство розривки.

О одну часть тої розривки повинні подбати рухові товариства.

Весна.

Минула люта зима, прийшла улюблена весна і годі натішити ся здоровим теплим воздухом. Вітрець повіває легенько і вся природа будить ся з довгого сну. Радуєть ся серце кождого живучого чоловіка — ба навіть і зьвірина, бо буде випущена на волю.

Як чудесно невидима рука Божа кермує сьвітом! Се загадочне хотяй би і найбільшому ученому, бо розум людський не може поняти тайни природи. Весна, літо, осінь і зима, сонце місяць і зьвізди на небеснім небосклоні — все виповняє свою задачу під проводом невидимої істоти, котра кермує цілою вселенною.

А найбільше вже радуєть ся цілий сьвіт тою прекрасною весною, бо і є чим тішити ся! Земниця, пересякнена водою, стиснена сильним морозом, покрита верствою білого снігу, увільняєть ся від своїх ворогів і дістає свобідну волю відітхнути сьвіжим воздухом. Вона прибирає инший вигляд, покриваєть ся зеленою травою, а дерева прибирають ся в нову одіж, та під теплого вітру похиляють ся то в одну то в другу сторону, мов би кланяли ся Всемогучому Панови за те, що відновив їх житє завмерле. Пташина, котрої не було чути довший час, цьвірінькає весело і тим своїм цьвіркотом дякує природі за сей чудесний устрій.

І нарід встає зі сну та стає до нового житя, щоби використати тую хвилю дару Божого — дару весни.

Дамян Мерена.

Великодна думка.

Україно, Ненько мила, я Тебе витаю,
Ізза моря я до Тебе серцем поспішаю.
Ми радієм, Мати наша, що Ти вже воскресла;
Ти надію в нас збудила і радість принесла.
Та надія нас тримає і тримати буде,
Що по всяких злиднях, муках стануть і з нас люди.
Перестануть глузувати з нас чорносотенці,
Як увидять красшу долю на Вкраїні-Ненці.
Заспівай же, соловейку, в садку на калині,
Повіяло красшим духом на любій Вкраїні.
Замаїлись луги, степи у цьвіти буйнії,
Прибрались на зелено ліси вікові.
Ростуть буйно засіяні українські ниви,
По садочку проходжаєсь дівча чорнобриве.
А в городі гарні рожі красою пишають,
У повітрю попід хмари пташата співають.
Серце беть ся із утіхи, а душа фиди́е,
Лише очи все за чимось безвпинно полюють.
А за чим же? — може други мене запитають.
Бач, за миром, за спокоєм вони споглядають.
Тож просім всі Всевишного по праці і зною,
Щоб чимскорше ізіслав нам на землю спокою.

Параска Кіндрачук.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. „Подільська Січ", від. 8, подає до відома, що мітінг відбудеть ся в понеділок, 20. мая б. р., о годині 7.30 вечером, в церковній гали. Котрий член не явить ся на сей мітінг, заплатить 50 центів кари, а урядник $1.00. — І. Сокирка, предс.; Н. Турчин, кас.; Ф. Сербай, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, буде мати надзвичайні збори в неділю, 19. мая б. р., о годині 3-тій пополудни, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та улиця. Просить ся членів о ласкаве прибуте задля дуже важної наради. — П. Деревяшка, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеть ся в суботу, 18. мая б. р., о годині 8-мій вечером, в гали Нар. Дому, 73 Моріс стр. Обовязком кождого члена явитись на сім мітінгу і припровадити хоч одного нового члена до братства і У. Н. Союза. — П. Крайник, предс.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

КНИГАРНЯ СІЧОВОГО БАЗАРУ

посідає у своїм складі книжки ріжного змісту. — Коли ні, то пишіть сейчас по цінник книжок, залучаючи 3-центову марку на пересилку на адресу: 59—155

SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th St., New York, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

о. Констанкевич Іван, член від. 1. Вступив до У. Н. Союза 1. марта 1894 р. Походив з села Мшанна, пов. Кросно, Галичина. Помер на ниркову недугу дня 19. цьвітня 1918 року.

Стельмах Іван, член від. 146. Вступив до У. Н. Союза 31. липня 1916 р. Походив з села Золотники, пов. Підгайці, Галичина. Помер на сухоти дня 27. цьвітня 1918 року.

Дячишин Анастазія, членка від. 175. Вступила до У. Н. Союза 30. вересня 1912 р. Походила з села Вістова, пов. Калуш, Галичина. Померла на сухоти дня 9. цьвітня 1918 року.

Онуфрик Дмитро, член від. 217. Вступив до У. Н. Союза 28. вересня 1917 р. Походив з села Дібрнів, пов. Рогатин, Галичина. Помер на серцеву недугу дня 19. цьвітня 1918 року.

Сопко Марія, членка від. 237. Вступила до У. Н. Союза 31. липня 1916 р. Походила з села Лежахів, пов. Ярослав, Галичина. Померла на сухоти дня 11. цьвітня 1918 року.

День Йосиф, член від. 276. Вступив до У. Н. Союза 1. січня 1918 р. Походив з села Розлуч, пов. Турка, Галичина. Помер на внутрішну недугу дня 22. цьвітня 1918 року.

Габ Теодор, член від. 301. Вступив до У. Н. Союза 30. марта 1911 р. Походив з села Середпільці, пов. Камінка, Галичина. Помер на сухоти дня 15. цьвітня 1918 р.

Демкар Іван, член від. 316. Вступив до У. Н. Союза 26. червня 1914 р. Походив з села Конюшки, пов. Рогатин, Галичина. Помер на сухоти дня 11. цьвітня 1918 р.

Стеблина Микола, член від. 330. Вступив до У. Н. Союза 31. грудня 1915 р. Походив з села Носів, пов. Підгайці, Галичина. Помер на сухоти дня 12. цьвітня 1918 року.

Апостол Йосиф, член від. 57. Вступив до У. Н. Союза 31. жовтня 1916 р. Походив з села Баворів, пов. Тернопіль, Галичина. Помер на внутрішну недугу дня 25. цьвітня 1918 року.

В. І. П.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три раси тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповідання і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:
НА ЦІЛИЙ РІК $3.00
НА ПІВ РОКУ $1.75
НА ТРИ МІСЯЦІ $1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
НА ЦІЛИЙ РІК $3.50
НА ПІВ РОКУ $2.00
НА ТРИ МІСЯЦІ $1.25

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Заходом Укр. Товариства Тисьмениця відбуде ся
в суботу, дня 18. мая 1918 р.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В LIBERTY HALL,
263 E. Houston St., New York, N. Y.
Початок точно о годині 7.30 вечер.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦЕНТІВ.
Музика товариства ім. Лисенка.
59-60

НЮАРК, Н. ДЖ.

Товариство Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союза в Нюарку, Н. Дж. устроює

ЮВИЛЕЙ

десять-літної річниці свого заложеня
ПОЛУЧЕНИЙ З КОНЦЕРТОМ
в суботу, дня 25. мая 1918 р.
В COLLOSSEUM HALL,
457-459 Springfield Ave., Newark, N. J.
По концерті красна забава.
Початок о годині 7-ій вечером.
ВСТУП 15, 25 і 35 ЦЕНТІВ.
59-61 КОМІТЕТ.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

Українське тов. „Жеребецька Любов" в Ню Йорку, від. 144, У. Н. Союза устроює
в четвер, дня 23. мая 1918 р.

ВЕЛИКИЙ ВЕЧЕРОК З ТАНЦЯМИ

в концертовій гали У. Н. Дому,
217-19 E. 6th St., New York, N. Y.
Початок о годині 7.30 вечер.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦЕНТІВ.
Музика під управою п. П. Гуменюка.

Шановні Родимці! Українське товариство „Жеребецька Любов" запрошує всіх Українців з міста Ню Йорку і околиці на сей Вечерок з танцями. Рівночасно подаємо до відома всім тим, котрі купили тікети на виграву парасолі і золотого годинника, що на висше згаданім вечерку буде докінчене продажі тікетів і розграва. Особливу увагу звертаємо українському загалови міста Ню Йорку, що на Вечерку всіх охочих вступити до Товариства будемо приймати без вступного. Члени Товариства платять 50 центів місячної вкладки, за що дістають 5 долярів тижневої запомоги в разі слабости а 100 долярів посмертного.

Лікарем товариства є др. Білик.

За добру забаву ручить
59-60 КОМІТЕТ.

КНИГАРНЯ СІЧОВОГО БАЗАРУ

має на складі всілякі річи котрі є конечно потрібні для СІЧОВИЧКИ і СІЧОВИКА а то: гімнастичні убраня, черевики гумові до гімнастики, паски гумові до підперізуваня ся, шапки, ленти, топірці і всілякі инші товариські відзнаки як також уніформи парадні для „Січий".

Маємо також дуже добрі паски з доброї скіри, оден пасок коштує від 50 цнт. до $1.50 разом з пересилкою.

Маємо також ріжного рода пера, олівці, листовий папір ріжного рода і коверти. Виробляємо також печатки. 59с71

По всілякі інформації просимо звертатись на понизшу адресу:

„SICHOWY BAZAR",
34 E. 7th St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ.

1) 93 акрова, з чого 60 акрів дуже доброї орної землі а решта ліс і пасовиско, в стейті Ню Йорк, 2 милі від колійової стації і місточка а $1\frac{1}{2}$ милі від стріткари. Дім о 8 кімнатах в середнім стані, велика стайня, шопа, воловня і курник на 1000 курий. Гарний сад, ріка перепливає через фарму. 2 коні, 1 корова, кури, машини і знаряди господарські. До 2 фабричних міст віддалене до 6 миль. Ціна $2500.00, з чого $1500.00 готівкою а решта на догідні сплати.

2) $22\frac{1}{2}$ акрова, з чого 13 знаменитої огородової землі а решта грубий ліс, на захід від Філядельфії, я віддалено 2 мінут ходу від стації, почти, школи, шторів. Фарма обсіяна і обсаджена. Дім поверховий, гарний о 6 румах і 6 господарчих будинків в найліпшім стані. Ціна $2800.00, з чого половина готівкою, а решта на догідні сплати. 59,61,2

По близші інформації пишіть або приходіть на адресу:

ФАРМА,
c/o American Ukrainian Exchange,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ЦИРК БАРНУМ І БЕЙЛІ В ДЖЕРЗИ СІТИ.

Найбільший сьвітовий цирк дасть кілька представлень в сій місцевости і околици.

Сей цирк дасть свої представленя в Джерзи Сіти дня 21-го мая на великій площі при Central Ave. & North Street і при вигідних лініях стріткар з усіх сторін міста і околиці.

Теперішна вистава цирку BARNUM & BAILEY належить до найкрасших циркових програм. Много новостий европейських, яких тут ще не виставлювано. Три арени обладові, чотири сцени акробатичні, трапези, продукції найліпших гімнастиків, весельчаків і тресура коний.

Головним видовищем буде пантоміна „Аладин і його чудова лямпа", в якій виступить на арену около 1400 осіб і тисяч великих звірят, в гарних костюмах нагадуючих славну повість „Тисяча й Одна Ніч". По сім наступлять ріжнородні вправи. Виступить 60 весельчаків, велика менажерія ословних і диких звірят, чотири череди великих слонів, кілька караван верблюдів і молодих звірят.

Безплатний похід по улицях міста можна буде оглядати в день представленя, який вирушить з циркової площі о годині 10-ій рано. Довжина походу буде виносити 3 милі і перейде при звуках шістьох музик пііших, кінних і на виставних возах. Близші описи подають великі афіші розвішені по будинках і склепах сего міста.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Сейчас потрібно 17 до 20-літного хлопця до штору гросерійного. Українці мають першенство. Платня після угоди. Голоситись на адресу: 42—

GROCERY, c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ГЛЯДАЮ ДЯКО-УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ПОСАДИ.

Дякоучитель, укінчивший висші учительські школи, практичні курси для веденя хорів і театральних представлень, перебував довгі роки як учитель в Полтаві на Україні, був дірігентом українського хору Тов. Шевченка в Києві, глядає дякоучительської посади. Бажає такого місця, де можнаб було зорганізувати першорядну театральну трупу і хор. Голоситись на адресу: 59

"SVOBODA", MICH. IW.,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Гр.-кат. парохія в Реймі, Па., потребує ДЯКО-УЧИТЕЛЯ з гарним і сильним голосом, досьвідченого в веденю парохіяльної школи, провадженя хору і в уряджуваню представлень. — Крім сего згадана парохія потребує учителя, виключно учити діти, на час від 15. мая до 15. серпня 1918. Інтересовані зволять голоситись на адресу: 56-59

GREEK CATHOLIC CHURCH,
Ramey, Pa.

ЙОСИФ РОЗЕНБЛЯТ, находячий ся в італійськім полоні, пошукує свого шваґра Йосифа Драйнера і Мозеса Ґрубера, замешкалих в Ню Йорку. 59

JOZEF ROSENBLATT,
Prigioniero di guerre, Sulmona,
Caserma Umberto I., Italia.

Пошукую свого брата ДМИТРА ҐАБА з села Середпільці, пов. Радехів. Має перебувати в околици Ню Йорку. Хто би о нім знав, або він сам, зволить зголоситися на адресу: 57-59

ПАРАНЬКА КРАЙ,
2007 W. Grand Ave., Chicago, Ill.

Пошукую своєї сестри МАРІЇ МУДРОВСЬКОЇ, зам. Агрис. Походить з села Гобланка, пов. Збараж. Має перебувати в Нюарку, Н. Дж. Голоситись прошу на адресу: 57-59

ANDREW MUDROWSKY,
Tennessee Coal, Iron & R. R. Co.,
Ensley, Ala.

КНИГАРНЯ НА ПРОДАЖ дуже дешево, помежи Українцями. Голоситись на адрес: 58-59

BOOK STORE,
422 E. 9th St., New York, N. Y.

Пошукую свого краяна ПЕТРА БАБІЙЧУКА з села Лятач, пов. Заліщики. Має перебувати в Канаді. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: 58-60

JOHN TREMBLUK,
1007 Pelton Ct., Cleveland, O.

Потреба АҐЕНТІВ для заступництва American Ship Protector Co. в їх власних місцевостях. — Виняткова нагода. Добре комісове. — Англійської мови не вимагаєсь. — Пишіть по подробиці до: American Ship Protector Co., Theodore R. Krzyzanowski, General Agent, 208 North Clarion St., Philadelphia, Penna. 56-60

ЛИШЕ ДЛЯ МОЛОДЦІВ

пішлемо 5 фотографій найгарнійших женщин за 20 цнт. сріблом або марками. За вдоволенє ручимо. 59сч71

EAGLE SALES CO.,
Room 1501,
277 Broadway, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ 75 АКРОВА ФАРМА

в стейті Коннектікот, земля вчасти вичищена, решта залісена, хата на 5 кімнат, стайня, шопи на дріб, кернииця помпова, 3 вози і деякі знаряди рільничі. В сусідстві своїх людий і міста зі школами і склепами. Властитель примушений продати сю фарму задля родинних обставин. Ціна приступна для кождого хто хоче стати самостійним господарем. Часть готівкою, решта на мортґеч. Голоситись до:

T. J. H.,
421 Walnut St., Yonkers, N. Y.
59-60

МАРІЯ ВАЛЄВСЬКА

СТАРОКРАЄВА АКУШЕРКА
39 Ave. A, (cor. 3rd St.) New York, N. Y.
поручає П. Т. Землячкам свої услуги. Робить також масажі і ставляє баньки.

МАҐІЧНІ ПРИБОРИ, КАРТЯНІ ШТУКИ,

забави домові і театральні. Цінник висилаю за одержанєм 4 цнт. 48-83

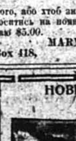
S. JANOWSKI,
3104 N. 15th Street,
Philadelphia, Pa.

Пошукую свого брата САВКУ КАНАФАР. Походить з села Тиличник..., пов. Збараж. Виїхав до Америки тому 14 літ і перебував 2 роки на Гіксвіл, Н. Й., а відтак виїхав до Ню Йорку і від тоді не знаю де він є. Прошу його самого, або хтоб знав де він перебуває, зголоситись на понизшу адресу. В нагороду даю $5.00. 56-57

MARY HLADKA,
Box 418, Westbury, L. I., N. Y.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотографічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або мані-ордером.

OWENS PUB. CO., Dept. P.,
152 W. 14th St., New York, N. Y.

Родимці! Читайте „Свободу" і присднуйте для неї найбільше передплатників.

ДОПИСИ.

З PITTSFIELD, MASS.

Кацапський піп денунціює Українців.

В тутешній американській часописи „Беркшір Івнінг Ігл" (з дня 17. цьвітня б. р.) я подибав статю про кампанію в справі третої позички свободи. У тій статі є між иншим „пересолена" похвала для кацапського попа Губяка і його „карпаторусских" парохіянів, котрі нібито є дуже ревними американськими патріотами. Редактор названої газети написав те, що йому піп Микола Губяк наплів, і тому я до редактора не маю ніякої претенсії. Не хтів би я зачіпати ся публично і з кацапським попом, як би не отсі слова:

„Отець Губяк — пише „Беркшір Івнінг Ігл" — каже, що в нашім місті є кілька родів Росіян, але не всі вони попирають справу бондів свободи. **Він чув поголоски, що деякі українські Росіяни (Украініен Рошенс) намовляють инших Росіян, аби вони не купували бондів свободи, запевняючи, що ті, котрі так зроблять, достарчать гроший на убиване своїх кревних дома.** Він каже, що коли дістане певні вісти щодо сих поголосок, то стане до помочи властям у виловленю тих осіб, котрі роблять такі антипозичкові заяви, бо він є уродженим в Америці горожанином російського походженя, є льояльним для Америки і хоче, щоби такими були також всі прочі Росіяни. Найбільша частина Українців — каже він — не мають ніякої звязи з церквами російсько-православними або з римсько-католицькими. Православні Росіяни відносять ся прихильно до справи купованя бондів і заохочують инших, аби робили таксамо".

Піп Губяк поінформував також читачів названої американської газети, що до православної російської церкви належать Галичани, Карпатороси, Малороси, Білороси і Великороси.

Я від себе протестую проти такої брехні і проти такої особи, котра сама не знає, що вона є, а хоче когось представити перед чужим народом яко зрадника його держави. Я тут не хочу його чорнити, так як він нас, тільки хочу висказати від себе в імени українського народу, що доносчик не писав се з прихильности до американського народу, але зі своєї власної ненависти до українського народу, котрий не хоче ходити до православної церкви і належати до його парафії, але стараєть ся побудувати свою власну церкву, грецько-католицьку, бо вже навіть куплено площу під сю церкву.

А се, що нібито Українці не хотять купувати бондів свободи і ще других до сего намовляють — то се негідна брехня! Я сам є нічним наставником у тій фабриці, де працюють Українці, тож знаю дуже добре, що Українці закупили більше бондів позички свободи ніж ви зі своїми кацапами, і Українці не намовляли нікого, щоби не купували бондів, бо український нарід любить свою давну республику і любить американську республику і вірить в її побіду над нелюдським ворогом і помагає сій своїй новій вітчині і буде помагати аж до сьвітлої побіди!

Ми, Українці, ніколи не були прихильниками австрійського цісарства, так як ви російського царизму. Ми всі протестували проти австрійського уряду, що допускав ся безчисленних і ярких насильств над українським народом. Ми все відносили ся ворожо до автократичної Австрії, а що ще гірше ворожо відносили ся до російського царизму, то се тому, що царська Росія ще більше гнобила Українців ніж Австрія. Ми не маємо розумної причини, щоби бути приятелями котроїнебудь з тих держав, які воюють з Америкою. Нас обходить лише демократична Америка, щоби вона виграла війну, і українська република, бо ми є сини вільного народу і хочемо далі бути вільними, незалежними від жадного царизму чи кайзеризму, так як ви плачете за царем Миколою II.

Тому ми радо помагаємо, як можемо і чим можемо, вільній, свобідній Америці, бажаємо щиро її побідя, бо віримо, що коли Америка побідить, то тоді всі поневолені народи заведуть у себе такі порядки як в Америці, а не такі, які були в Росії за панованя царів, „божих помазанників", за котрих ви ще й нині молите ся і не можете успокоїти ся з жалю за ними.

Ви, видно, не можете дивити ся спокійно на наш нарід, котрого тут є мала горстка і котрий не хоче дати ся вам збаламутити, тому шукаєте причини, щоби на нім пімстити ся. Ви мислите, що то в Галичині показувати Москалям дорогу та доносити сплетні на Українців і за те брати рублі, і руйнувати українські сьвятині і кричати: „Нет Мазепінцов!" Ні! І ще раз: ні! Тут вам така „робота" не вдасть ся. Тут при державній кермі нема царських слуг і посіпаків. Тут вільний і культурний нарід — вас не послухає, бо вже й Американці знають, хто то є Українці, а хто кацапи...

Я ще раз протестую проти таких брудних доносів на наш неповинний нарід, бо я сам узяв бонд за 100 долярів, а декотрі наші люди забрали і більше бондів, так що загалом тутешні Українці закупили бондів на поверх 2.000 долярів, і ще купують, і кацапів „збітують"!

Я знаю, що вас обійшло... Як батюшка ходив по фабриці і продавав бонди кацапам і казав Українцям купувати бонди від него, то Українці не хотіли взяти від него бондів; вони йому сказали, що забрали бонди від своїх „босів" (наставників) і в банку. І так єсть! Мали рацію, бо ми самі знаємо, де бонди купувати — без помочи кацапського попа.

Проч з кацапськими зрадниками! Най жиє независима Україна! Най жиє вільний і незалежний український нарід! Най жиє вільна, свобідна, независима Америка і її славна армія! Най наша нова вітчина віднесе в тій війні сьвітлу і славну побіду, а Ти, український Народе, зійди ся і запротестуй проти кацапської брехні в тійсамій часописи, котра з несьвідомости впала жертвою лихої і несовісної людини.

Теодозій Спасик.

—о—

З BROOKLYN, N. Y.

Театральне представлене.

Тутешний український аматорський кружок читальні „Просьвіта" устроїв в днях 30. і 31. марта с. р. в гали церкви Сошествія св. Духа представлене Івана Тобилевича, під заголовком „Бондарівна". Драма ся в Брукліні доси ще не була грана, тож на се представлене явило ся як першого так і другого дня гостий поважне число. Поміж учасниками видно було Американців і Поляків, котрі були заінтересовані сею красною штукою.

В сій драмі виступали слідуючі аматори: Григорій Бурбулєк (староста), Іван Флинта (Чеслав Герцель, прислужник старости), Іван Гунька (Гнат Бондар, старий козак), панна Анна Савіцька (Тетяна, дочка Бондаря), панна Марія Баюр (господиня у Бондаря), Йосиф Шешорак (Тарас, запорожець), Михайло Смілка (Денис, парубок), панна Анастазія Зварич (Оксана, дівчина Дениса), Володимир Яськевич і Василь Данчевський (I. і II. запорожець), Григорій Цап і Мирон Корецький (I. і II. чоловік), Дмитро Кмита і Петро Кузьма (I. і II. наймит), Павло Шипот (Мордохай, жид).

Перед представленєм аматори відсьпівали кілька народних пісень, а по скінченю співу тутешний парох, о. Володимир Лотович, привитав зібраних гостий, причім вияснив зміст драми „Бондарівна" і вказав на польський гнет українського народу в давних часах та лядську опіку в теперішних часах.

Опісля відограли аматори представлене, котре випало дуже гарно.

Найліпше свої ролі відограли: пп. Іван Флинта, Йосиф Шешорак, Іван Гунька і панна Анна Савіцька. Решта аматорів відограли свої ролі добре, з виїмком жида Мордохая, котрий своєї ролі не вмів, а надробляв більше ґестами і мімікою, що дуже разило очи.

По представленю аматорки одержали від гостий красний дар, яко нагороду за свою працю, а о. Лотович зложив подяку гостям, заявляючи, що при кінци цьвітня с. р. сей кружок аматорський відограє представлене під заголовком „Замрачений сьвіт".

Чистий дохід з представленя „Бондарівна" призначено на справлене куртини на сцену.

Запримітити тут треба, що драма „Бондарівна", хоч дуже тяжка до виконаня, то однак аматори при помочи п. Йосифа Шешорака відбували всі проби, бо тодішний дякоучитель, Р. Ґвоздевич, захорував на недугу серця і не міг ані одної проби з аматорами зробити. Заслугою аматорів є се, що вони обійшли ся без помочи і свої ролі відограли добре.

Присутний.

—о—

З NEW YORK, N. Y.

Січам з весною.

Основою житя кождої „Січи" є рух. І так як „Січ" має вилічити нашу молодіж з рутенства, з нашої отяжілости, з байдужности і лінивства, то і розвиватись може вона лише через безперестанний рух. Хай старшина Січий лише через 2—3 тижні занедбає старатись о рух в Січи, а зараз вона починає заснічуватись.

Наші „козаки" так і чекають, аби їх лишити в спокою, щоб їх не торкати і не будити з того стану пів-сну, в якім для рутенської душі найприємнійше. Гнити безчинно, „пуля" грати, по весілях і балях цілими ночами гуляти, запившись до безтями — отсе є найлюбійший стан нашого правовірного „гопака"-Рутенця. Тому власне треба вибирати таку завзяту та енергічну старшину, яка би тій проклятій рутенській вдачі не потурала, але що хвиля стрясувала нею і побуджувала до житя, до січового руху.

Рух січовий полягає в точнім і постепеннім а безперестаннім виконуваню средств, що після січових статутів ведуть до осягненя своїх цілий. Січова старшина не повинна нічого „відкладати на пізнійше". І тому, вибираючи старшину, не треба дивитись, аби се були люди „заможні", прим. сальоністи і т. п., але треба глядіти і вибирати людий цікавих, характерних та рухливих.

Провід в січовім житю веде старшина і коли кошовий ледачий, — осавул повинен не оглядатись, а брати ся за діло; а коли і сей лінюх, то четар, чи другий член старшини, пильнує, щоби в Січи був рух. Очевидна річ, що кожда Січ мусить мати свій льокаль, то є кімнату, де члени зходилиб ся на читанє книжок і часописий та дружну розмову, відчити і товариські забави. Кожда Січ всіми силами повинна старатись о власний дім, зглядно галю, для січових вправ і ґімнастики. При помочи театральних представлень, фестинів, січових сьвят та ріжних чесних товариських забав, колядованя та збираня добровільних жертв від прихильників Січового руху можна до кількох літ побудувати власну хату, евентуально винаняти потрібну кімнату. Кожда Січ повинна наймеьше раз на тиждень уладити відчит, забаву і т. п. Зараз по перших загальних зборах мусять розпочати ся січові вправи, головно впоряд або муштру, що можна знайти в січовім підручнику, виданім Січовою Орґанізацією. Не треба при науці муштри уживати швабської команди, як то нераз роблять ріжні наші капралі. Се-ж для січовика великий сором не знати рідних слів при всяких січових розказах! Кожда Січ повинна уміти перевести січовий звіт точно після січового звичаю. Яке-ж миле враженє робить ся, коли кількадесять або кількасот січовиків гримне нараз, одноголосно: „Здоров, батьку кошовий!" На жаль, наші „молодики" лиш „ґаловкати" уміють, а січового поздоровленя ані не втнуть. Навіть коли має відбути ся січовий баль, або яка забава, тоді січовики повинні уважати, щоб така забава відбулась без алькоголічних напитків, та бодай пів години між танцями призначити на вільні вправи, спів січових пісень і т. п.

Очевидна річ, що до цілий Січи належить головно ширене просьвіти між членами, отже кожда Січ в осінних та зимових місяцях повинна заложити „курс для неграмотних", запросити гурт людий неписьменних (яких між нами не бракує), котрі малиб охоту навчити ся читати і писати, постаратись о пару букварів і розпочати науку.

Ще пригадаю Січам, що нюйорська Січ, відділ 1-ший С. О. У. З. Д., устроює в неділю, 14. липня с. р., **друге Січове Сьвято.** На тім сьвяті не повинно бракувати нас, січовиків і січовичок, а вже тепер зачати приготовляти ся, і то енерґічно, до **Січового Сьвята.** Памятайте, що неділя 14. липня 1918 р. повинна бути Січова і взагалі українська неділя.

Здорові були!

Січовик.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

В школах в Коннектикут заборонена також українська мова.

На запит редакції „Свободи", чи українська мова є також заборонена і в парохіяльних школах в Коннектикут, стейтовий комісар осьвіти в Гартфорд заявляє: „Уживане якоїнебудь иншої мови, крім англійської, в початкових і висших школах, чи то публичних чи приватних, є тепер заборонене на основі проклямації губернатора. Се відносить ся також до парохіяльних шкіл, де уживане української мови є заборонене". — Сей закон входить в жите з днем 1. липня 1918 року.

Оберучев оправдує Раду за заключене мира.

(Спеціяльно до „Свободи").

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 17, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Константин Оберучев, комендант київського військового округа за часів російського тимчасового правительства Львова і Керенського, говорячи минувшого четверга (16. V.) вечером на вічу в Купер Юніон сали в Ню Йорку, заявив, що Українська Центральна Рада є оправдана, коли заключила мир з центральними державами. „Коли наордні комісарі — казав генерал Оберучев — думали штиками „самовизначати" Україну по большевицькому шабльону, то Україна, яка хотіла бути частию російської федерації, оголосила себе цілком независимою і з тих причин була змушена тоді заключити сепаратний мир з центральними державами. Україна мусіла обстоювати свою независимість і право на самовизначене від нових насильників, які зродили ся на розвалинах царської власти. І коли задля того мира зродили ся деякі печальні результати для прочої Росії і для держав аліянтів, то вся вина і вся відвічальність за се перед людством і перед історією паде не на Україну, а на тих немногих осіб, які демагогічним способом опанували хвилево масами і спричинили такі обставини, які довели Україну до конечности заключеня мира, мира сепаратного. Україна і її провідники зробили те, що були змушені зробити для спасеня своєї вітчини і свого народу перед петербурськими большевиками". — Говорячи про Українську Центральну Раду, яко політичну інституцію, генерал Оберучев сказав, що безпідставно було закидати їй буржуазність, бо вона була вибрана на найдемократичнійших основах, о скільки на се позволяв воєнний час. Рада скликувала всякі народні зізди, а ті зізди оставляли їй своїх виборних заступників.

Семешко їде в Америку.

Звісний нашим читачам зі своєї кирииної роботи Григорій Филипович Сімашко Семешко Голота, їде знова до Америки — як доносить скрентонська „Народна Воля". — В листі, писанім 30. марта до „Народної Волі", Семешко заповідає, що за два тижні виїзджає. Тут він задумав їздити по вічах і яко „очевидець" розповідати нашим людям про революцію на Україні. „Народна Воля" вже заздалегідь приготовляє добрий ґрунт для дорогого гостя... З приводу того і ми скажемо пару слів про пана Семешка. Семешко виїхав в липни 1917 року з Америки „на Україну". Так бодай казав, що їде на Україну, але в дійсности задержав ся у Владивостоці, де працював у кадетській, ворожій Українцям ґазеті „Далекая Окраина". Українські часописи із Зеленого Клина не занотували ані одного случаю, де би Семешко хоч раз виступив публично яко Українець. Семешко отже не брав найменьшої участи в українськім житю на далекій Сибіри; противно, він занимав ся ще денунціованем тамошних діяльних Українців перед російськими властями. Длятого в суспільнім житю чесної української іміграції у Злучених Державах і Канаді він не повинен мати місця. Про революцію на Україні він не може говорити, бо там він не був.

Гомперс скликує конвенцію.

Самуїл Гомперс, предсідатель Американської Федерації Праці оповістив, що на 10. червня б. р. скликуєть ся до Ст. Пол, Міннесота, конвенцію сеї організації. Конвенція має обговорити і приняти пляни поліпшеня робітничих услівій у Злучених Державах.

Закон про неробів у Ню Йорку.

Нюйорський губернатор підписав проект посла Робінсона, що всі фізично здібні мущини від 18 до 50 літ житя мусять реґулярно працювати в якійсь законно дозволеній, кориснім і признаній галузи промислу або торговлі аж до кінця війни. Закон вийде в жите з днем, який означить губернатор у своїй проклямації. Мущини, які будуть волочитись по улицях, по коршмах, зелізничих стаціях, в „пулрумах" при білярді, по готелях, склепах і инших місцях нарушать закон і за се будуть карані гривною 100 долярів або 3-місячним арештом, або обома карами разом. Зпід закона є увільнені лише студенти і страйкуючі робітники. Непрацюючі особи, які будуть боронитись тим, що вони мають досить засобів на своє удержане, не є виняті зпід закона.

Помер редактор нюйорського „Геральд-у".

У Франції, в місцевости Беале недалеко Парижа, помер у 77-ім році житя Джеймс Ґордон Беннет, властитель і редактор нюйорських часописий „Геральд" і „Івнінґ Телеґрам". — Зі смертию Джеймса Ґордон Беннетта, американські, а також европейські журналісти тратять одного з найвидатнійших своїх членів. В рядах журналістів він занимав поважне і дуже виливове становище. Завдяки своїм журналістичним здібностям, його часопись „Геральд", яка виходить рівночасно в Ню Йорку і Парижи, а час від часу і в Лондоні, здобула собі репутацію найповажнійшої часописи в політичнім і журналістичнім сьвіті. Майже всі сьвітові політики і учені, наукові і політичні інституції сьвіта передплачують „Геральд-а". Журналісти завдячують йому богато добрих реформ в области журналізму, головно в критиці. Головною методою в якійнебудь критиці Беннетта був сатиричний гумор, оснований по найбільшій части на всякого рода ілюзіях та видумках. Умів він видумку вбрати в форму правди і в той спосіб давав читачам нагоду догадувати ся, які були би наслідки на случай, коли би справді дане уроєнє стало ся дійсностию. Один такий хитрий спосіб критики ми тут наведемо. В 1870-тих роках міська адміністрація в Ню Йорку була дуже недбала. Місто було занечищене, промисл і торговля дуже підупали, люди ходили без праці і многі умирали з голоду. Але найголовнійше було те, що в Центральнім парку було богато диких зьвірят, а не було сильних клїток для них, і сї зьвірята кождої хвилї могли вирвати ся з парку в місто і пожерти богато людий. Критиковане міської управи мало помагало. А Беннетт мав трохи людську вдачу і, бачучи як многі робітники ходять голодні без праці, потвирав власним коштом кільканайцять кухонь, де годував даром сотки бідних людий аж доки не поліпшив ся промисл і вони пішли до праці. Але зі справою зьвірят в парку ніяк не можна було порадити. Тому Беннетт пустив ся на дуже брехливий, але успішний крок. Одного понеділка 1875 року рано в Геральді" появила ся на цілу сторону сензаційна новинка: вчера вечером всі зьвірята вирвали ся з парку і бушують по улицях міста, вбиваючи і пожираючи людий; поліція і військо не можуть дати собі ради; богато людий вже впало жертвою розбішеної дичини. — Прочитавши такий наголовок, кождий читав цілу новинку, яка була поміщена дрібним і битим друком. Ніхто не кинув ґазети з рук, аж доки не прочитав цілу новинку, на що треба було посьвятити що найменьше одну годину часу. Прочитавши кілька початкових рядків, майже кождий сказав собі, що „нині до роботи не піду". Матери не післали дітий до школи, бо бояли ся, аби зьвірята їх не пожерли. Що більше: богато міських урядників не прийшло до канцелярії, бо також бояли ся зьвірят. Одним словом — жите на улицях Ню Йорку завмерло. А на редакційній стороні „Геральда" були написані отсі слова: Новинка на першій стороні є неправдива, се видумка; але припустім, що таке може колись стати ся, то що тоді буде? А воно може стати ся, бо клітки, де уміщено зьвірят, є заслабі, аби оперти ся силі тіла диких львів і тигрів. — В кілька тижнів по надрукованю сих слів міська управа подбала вже про сильні клітки для зьвірят.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

Новий закон в Ню Джерзи.

Для ліпшої контролї над промисловими заводами в Ню Джерзи, стейтові власти видали розпорядженє, що кождий чоловік, без ріжниці, чи він працює на ріли, чи в фабриці, чи в бюрі — мусить мати робітничу карту. Сей закон входить в жите з днем 1. червня 1918 року. Такі карти видають міські або стейтові бюра праці. На такій карті працьодавець має записати робітникови, як довго він працював або працює у нього; має подати свою опінію про фахові здібности, а також задля яких причин опустив працю. Цілию сих карт має бути зменьшене числа так-званих вандрівних робітників, які не можуть осісти на однім місци через кілька днів, але з дня на день зміняють роботу і місце побуту. Проект про заведене таких карт піддали фабриканти і губернатор апробував його разом з комісаром праці. Крім того видано розпорядженє, що всі працьодавці, потребуючі робітників, мають вносити свої оферти до робітничих бюр, а сі, видаючи робітникам карти, вкажуть, хто і де потребує їх помочи.

В Монт Вернон заборонено Ґерстові ґазети.

Міська рада в Монт Вернон, Ню Йорк, 7 голосами проти 3 ухвалила заборонити продажу і поширюване всіх німецьких газет в місті. Рівночасно заборонено продавати дві часописи англійські з Ню Йорку: „Америкен" і „Джорнал", які видає Вілїям Рандольф Герст. Хто нарушить сю ухвалу, той буде караний 6-місячним арештом або 500 доляровою гривною, або

Місцевости, де нема Німців.

В стейтї Індіяна є лише дві місцевости з 5-тисячним населенєм, де нема ворожих чужинців, а се Гортфорд Сіти і Кравфордсвіл. В цїлім стейтї на 2,725,000 душ населеня зареґістровано 10.849 ворожих чужинців.

Конвенція Пенсильванїйської діоцезії протестантсько-епископ. церкви заявила ся 178 голосами проти 31 за цїлковитою і безпроволочною прогібіцією на протяг війни, виключаючи лише сьвято-тайне вино.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. К., Дерби Конн. — Ви не є перші, що звертаєте ся до нас в справі видавництва ґазети „Іскра". Богато людий нарікає на те, що післали до адміністрації сеї „Іскри" свою передплату, а ґазета до них не приходить. Просите нас, аби ми остерегли наш нарід перед несовісними людьми, котрі натягають легковірних людий. Що-ж тут поможе осторога? От і Ви самі післали на адресу „Іскри" $1.00 і дістали за сї гроші всього три числа сеї ґазети. Чомуж Ви не сказали прислати собі одно число на показ, а відтак не післали приміром 25 центів, але цілого доляра? Кажете, що в тій ґазеті „не було нічого цікавого, тільки насьмішки на чесних провідників У. Н. Союза і самі дурнички". Дивне диво, що Ви того всього не бачили тоді, коли посилали гроші на сю — як Ви кажете — „шматку". Ваш доляр, очевидно, пропав, як „пес на ярмарку", а се нехай буде для Вас наукою на будуче.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.